

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-11-17

Ärendenummer SLK-2023-00865

Handläggare

Joacim Englund

Telefon: 031-368 02 11

E-post: joacim.englund@stadshuset.goteborg.se

Hemställan från grundskolenämnden om att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda former och innehåll för den framtida samverkan mellan Göteborgs Stad och Universeum.
2. Ansvaret för bidrag till Universeum ligger kvar hos grundskolenämnden fram till beslut fattats om den framtida samverkan mellan Göteborgs Stad och Universeum.

Sammanfattning

Grundskolenämnden beslutade 2023-09-26 § 182, punkt 2, om att hemställa till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden samt att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum. Det bidrag som avses i hemställan är ett årligt stöd om cirka 6 mnkr som fördes över till grundskolenämndens ram i samband med budget 2020. Stödet om 6 mnkr till Universeum har betalats ut sedan 2006 och låg fram till 2020 i kommunstyrelsens ram. Grundskolenämndens inställning är att stödet inte har någon tydlig bäring på nämndens uppdrag och att ansvaret för bidrag till Universeum därför bör flyttas.

Av underlaget till hemställan framgår att såväl grundskolenämnden som Universeum ser ett behov av att tydligare reglera den samverkan som sker mellan Göteborgs Stad och Universeum. Stadsledningskontoret delar denna bedömning men ser samtidigt inte att det är någon annan av stadens nämnder som i nuläget är mer lämpad att ansvara för bidraget till Universeum än grundskolenämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum, samt att avvakta utredningens resultat innan beslut fattas om att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Grundskolenämndens handlingar 2023-09-26 § 182

Ärendet

Grundskolenämnden beslutade 2023-09-26 § 182 punkt 2 om att hemställa till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden samt att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum.

Beskrivning av ärendet

Grundskolenämndens hemställan

Beslut om hemställan fattades i samband med att grundskolenämnden behandlade delårsrapporten per augusti 2023 på nämndens sammanträde 2023-09-26. Av delårsrapporten framgår motiven som ligger till grund för aktuell hemställan. Det bidrag som avses i hemställan är ett årligt stöd om 6,2 mnkr som fördes över till grundskolenämndens ram i samband med budget 2020. Under 2022 tog Universeum kontakt med grundskoleförvaltningen för att få detta stöd uppräknat och tydligare reglerat. Grundskoleförvaltningens inställning är att det i de kontakter som varit mellan förvaltningen och Universeum framkommit att stödet inte har någon tydlig bäring på grundskolenämndens uppdrag. Förvaltningens bedömning är därmed att stödet har en vag koppling till skolans grunduppdrag och förvaltningen framhåller att grundskolenämnden inte heller har något uppdrag att betala ut mer generella verksamhetsstöd eller bidrag.

Göteborgs Stads samverkan med Universeum

Universeum AB är ett helägt dotterbolag till stiftelsen Korsvägen. Stiftelsen bildades 1997 av Göteborgsregionens kommunalförbund, Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och Västsvenska Industri- och Handelskammaren med syftet att lägga grunden till ett nytt vetenskapscenter. Bakom initiativet stod även Göteborgs universitet. Stiftelsens huvudsakliga ändamål är att främja allmänhetens, framförallt barns och ungdomars, intresse för studier och yrkesval inom ett brett vetenskapsfält med tyngdpunkt inom naturvetenskap och teknik.

Universeum är ett vetenskapscenter som omfattar utställningar och lärmiljöer inom främst naturvetenskapliga och tekniska områden. Förutom den publika verksamheten bedriver Universeum dels pedagogisk verksamhet i samarbete med grundskolor och gymnasieskolor i Göteborgsregionen, dels kompetensutveckling för lärare och andra projekt som syftar till att utveckla undervisningen i naturvetenskapliga och tekniska ämnen.

Som medlem i Göteborgsregionens kommunalförbund har Göteborgs Stad såväl bidragit med medel till grundfinansieringen av Universeum som vid andra tillfällen då stiftelsens huvudmän beslutat att tillföra ekonomiska medel till verksamheten.

Göteborgs Stad har sedan verksamheten startades haft en rad olika samarbeten med Universeum, framförallt inom utbildningsområdet. Staden har exempelvis tecknat avtal med Universeum om fria inträden för grundskole- och gymnasieelever och kompetensutveckling för pedagoger. Tillsammans med de andra kommunerna i Göteborgsregionen har Göteborgs Stad även finansierat kostnaden för pedagoger med placering vid Universeum.

Det stöd om cirka 6 mnkr som hemställan från grundskolenämnden avser har betalats ut årligen sedan 2006. Kommunstyrelsen fattade då beslut om att, i samverkan med Västra

Götalandsregionen, öka stödet till verksamheten vid Universeum, kommunstyrelsen 2006-12-06 § 520. Stödet har legat inom kommunstyrelsens ram fram till 2020 då det fördes över till grundskolenämndens ram. Även Västra Götalandsregionen har fortsatt att betala ut ett årligt stöd till Universeum. Stödet från Västra Götalandsregionen har uppgått till 7-10 mnkr/år.

Stadsledningskontorets bedömning

Av grundskolenämndens hemställan framgår att såväl grundskolenämnden som Universeum ser ett behov av att tydligare reglera den samverkan som sker mellan Göteborgs Stad och Universeum. Stadsledningskontoret delar denna bedömning. Det årliga bidrag om 6 mnkr som hemställan avser har betalats ut under lång tid utan att utvärderas. Förutsättningarna för Göteborgs Stads samverkan med Universeum är komplexa och har förändrats över tid. Det finns därför skäl att, utifrån nuvarande behov och förutsättningar hos respektive part, utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum.

När det gäller den del i grundskolenämndens hemställan som avser att flytta ansvaret för bidrag till Universeum är det Stadsledningskontorets bedömning att en sådan flytt inte bör ske innan den framtida samverkan med Universeum utretts. Syftet med Universeums verksamhet är tätt förknippat med utbildning och vetenskap och stadsledningskontoret ser inte att det är någon annan av stadens nämnder som i nuläget är mer lämpad att ansvara för bidraget än grundskolenämnden.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum, samt att avvakta utredningens resultat innan beslut fattas om att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Yrkande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

2023-09-25

Ärende nr 8

Yrkande angående – Delårsrapport augusti 2023

Förslag till beslut

I grundskolenämnden:

1. Direktören får i uppdrag att fortsätta förvaltningens arbete med åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunstyrelsens principer för ekonomisk styrning.
2. Förvaltningens förslag till beslut revideras med strykning av kommunfullmäktiges uppdrag under beslutspunkt 5. e, *Ge lärare och annan skolpersonal tydliga rutiner och stöd för när och hur de disciplinära åtgärder som medges i svensk lagstiftning kan användas, exempelvis avseende elever som måste särskiljas från ordinarie undervisning, budget 2023*, som därmed ej avslutas.
3. I övrigt bifalla grundskoleförvaltningens förslag till beslut i ärende delårsrapport augusti 2023

Yrkandet

Grundskolenämnden befinner sig i ett svårt ekonomiskt läge. Regeringens uteblivna kompensation till välfärden under den ekonomiska krisen innebär ökad press på personalen och eleverna.

Grundskolenämndens beslut om anställningsstopp på central förvaltningsnivå och besparingar på centrala utvecklingsfunktioner har gett resultat och visar vägen framåt. Lärarna och eleverna långt ut i klassrummen ska värnas och kostnader i första hand kapas på central nivå. Besparingarna drabbar nu även skolorna, när stödfunktioner sägs upp. De hundratals tillfälligt anställda elevassistenter och annan stödpersonal som skolorna kunde anställa med generösa statsbidrag från den förra regeringen fryser nu inne och som en följd av det måste rektorer avstå att förlänga deras avtal.

Direktören får i uppdrag att fortsätta förvaltningens arbete med handlingsplaner och åtgärder för att nå budget i balans.

Grundskolenämnden har ännu inte fått återrapport om befogenhetslista med tydliga rutiner och stöd för personal vid ordningsstörningar och vill därför stryka detta uppdrag från förvaltningens förslag på uppdrag som ska anses avslutade. Detta är en central fråga för att förbättra skolpersonalens arbetsmiljö och elevernas trygghet.

Delårsrapport per augusti 2023

§ 182, N609-0815/23

Beslut

1. Grundskolenämnden godkänner delårsrapport till och med augusti 2023 och översänder den till kommunstyrelsen.
2. Grundskolenämnden hemställer kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta om att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden samt att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum.
3. Grundskolenämnden hemställer till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att grundskolenämnden får ta del av den kommuncentrala posten för att finansiera investeringsrelaterade driftskostnader, som för perioden april-augusti uppgår till 9,9 mnkr, samt finansiering av sommarlovskort som uppgår till 17,5 mnkr för perioden.
4. Grundskolenämnden förklarar följande uppdrag fullgjorda:
 - a. Inrätta ett vetenskapligt råd i enlighet med förvaltningens förslag, 2019-04-23 § 109.
 - b. Återkomma till nämnden med förslag till en samlad riktlinje för grundskolenämndens arbete mot hot och våld som anger en nolltolerans för hot, våld och otillåten påverkan i skolan, 2022-02-08 § 35.
 - c. Erbjuder elever tillhörande nationella minoriteter modersmålsundervisning i förskoleklass i enlighet med förvaltningens utredning, 2022-12-13 § 318.
 - d. Återkomma i den reguljära uppföljningen med uppgifter om hur många elever tillhörande nationella minoriteter som önskar modersmålsundervisning och om behoven gällande de nationella minoritetsspråken förändras, 2022-12-13 § 318.
5. Grundskolenämnden ställer sig bakom förvaltningens bedömning att följande uppdrag från kommunfullmäktige kan avslutas:
 - a. Ta fram en plan för att halvera andelen elever utan gymnasiebehörighet i skolor i utsatta områden till 2025. En del av utredningen ska belysa hur ett ”tionde år” kan användas i staden, budget 2021.
 - b. Förbereda och genomföra energieffektiviserande och energibesparande åtgärder i syfte att minska energiförbrukningen och effektbehovet inför vintern 2022/23, KF 2022-10-27 § 21.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-09-26

- c. Se över sin kapacitet att hantera kontanter i händelse av kris, KF 2022-03-24 § 19.
 - d. Stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap, budget 2023.
 - e. Inrätta ett förstärkt arbetssätt i syfte att utveckla arbetet för att motverka felinskrivningar av barn och elever, KF 2023-02-23.
 - f. Analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin nämnds verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023, KF 2023-01-26 § 17.
6. Direktören får i uppdrag att fortsätta förvaltningens arbete med åtgärder för att nå en budget i balans i enlighet med kommunstyrelsens principer för ekonomisk styrning.

Ärendet

Grundskolenämnden har att besluta om delårsrapport per augusti 2023.

Handlingar

Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2023-09-15

Bilaga 1, Delårsrapport augusti 2023 grundskolenämnden

Bilaga 2, Fördjupning kompetensförsörjning

Bilaga 3, Förteckning styrande dokument grundskolenämnden

Bilaga 4, Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan

Bilaga 5, Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom Skolfam

Bilaga 6, Resultat och prognos augusti per skolområde

Yrkande från S, V och MP daterat 2023-09-26

Yrkanden

Dario Espiga Corbo (S) yrkar bifall till yrkandet från S, V och MP.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om grundskolenämnden kan besluta i enlighet med yrkandet från S, V och MP och finner bifall.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-09-26

Dag för justering

2023-09-28

Vid protokollet

Sekreterare

Gustav Boström

Ordförande

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S)

Justerande

Patrik Krantz (L)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gustav Boström

Nämndsekreterare

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-15

Diarienummer N609-0815/23

Handläggare:

Jenny Hagelberg

E-post: jenny.hagelberg@grundskola.goteborg.se

Delårsrapport augusti 2023

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden godkänner delårsrapport till och med augusti 2023 och översänder den till kommunstyrelsen.
2. Grundskolenämnden hemställer kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta om att flytta ansvaret för bidrag till Universeum från grundskolenämnden samt att utreda former och innehåll för Göteborgs Stads framtida samverkan med Universeum.
3. Grundskolenämnden hemställer till kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att grundskolenämnden får ta del av den kommuncentrala posten för att finansiera investeringsrelaterade driftskostnader, som för perioden april-augusti uppgår till 9,9 mnkr, samt finansiering av sommarlovskort som uppgår till 17,5 mnkr för perioden.
4. Grundskolenämnden förklarar följande uppdrag fullgjorda:
 - a. Inrätta ett vetenskapligt råd i enlighet med förvaltningens förslag, 2019-04-23 § 109.
 - b. Återkomma till nämnden med förslag till en samlad riktlinje för grundskolenämndens arbete mot hot och våld som anger en nolltolerans för hot, våld och otillåten påverkan i skolan, 2022-02-08 § 35.
 - c. Erbjuder elever tillhörande nationella minoriteter modersmålsundervisning i förskoleklass i enlighet med förvaltningens utredning, 2022-12-13 § 318.
 - d. Återkomma i den reguljära uppföljningen med uppgifter om hur många elever tillhörande nationella minoriteter som önskar modersmålsundervisning och om behoven gällande de nationella minoritetsspråken förändras, 2022-12-13 § 318.
5. Grundskolenämnden ställer sig bakom förvaltningens bedömning att följande uppdrag från kommunfullmäktige kan avslutas:
 - a. Ta fram en plan för att halvera andelen elever utan gymnasiebehörighet i skolor i utsatta områden till 2025. En del av utredningen ska belysa hur ett "tionde år" kan användas i staden, budget 2021.

- b. Förbereda och genomföra energieffektiviserande och energibesparande åtgärder i syfte att minska energiförbrukningen och effektbehovet inför vintern 2022/23, KF 2022-10-27 § 21.
- c. Se över sin kapacitet att hantera kontanter i händelse av kris, KF 2022-03-24 § 19.
- d. Stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap, budget 2023.
- e. Ge lärare och annan skolpersonal tydliga rutiner och stöd för när och hur de disciplinära åtgärder som medges i svensk lagstiftning kan användas, exempelvis avseende elever som måste särskiljas från ordinarie undervisning, budget 2023.
- f. Inrätta ett förstärkt arbetssätt i syfte att utveckla arbetet för att motverka felinskrivningar av barn och elever, KF 2023-02-23.
- g. Analysera climateffekternas påverkan och konsekvenser för sin nämnds verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023, KF 2023-01-26 § 17.

Sammanfattning

Behörighet till gymnasiets yrkesprogram för årskurs nio ligger stabilt totalt sett de senaste tre läsåren. Vad gäller kunskapsresultaten i förhållande till föregående läsår kan en negativ utveckling framför allt ses i grundskolans årskurs tre och sex. Förvaltningen behöver analysera vad dessa mönster beror på och hur de kan åtgärdas.

Förvaltningen lämnar en negativ prognos på minus 60 mnkr för helår 2023. Prognosen bygger på att förvaltningen kompenseras för investeringsrelaterade driftskostnader som under perioden uppgår till 9,9 mnkr och sommarlovskort på 17,5 mnkr. Underskottet inom utbildningsområdena har ökat sen prognosen i maj och förvaltningen konstaterar att planerade åtgärder och minskad bemanning har uteblivit. Detta medför att förvaltningen måste genomföra kraftfulla åtgärder på kort tid för att få en ekonomi i balans. Arbetet med åtgärdsplaner kan få negativa följd effekter för den långsiktiga kompetensförsörjningen och i förlängningen även grunduppdraget. Åtgärder bedöms dock vara nödvändiga för att skapa en långsiktigt hållbar bemanning och för att möta ett ekonomisk utmanade läge även under 2024.

I delårsrapporten beskrivs beslut och pågående arbete för att skapa en hållbar skolstruktur med större enheter som har bättre ekonomiska och pedagogiska förutsättningar att bygga en hållbar verksamhet.

I samband med rapportering i delårsrapport per augusti bedömer förvaltningen att ett antal uppdrag från kommunfullmäktige och grundskolenämnden kan förklaras fullgjorda.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen prognostiserar i samband med ekonomisk uppföljning per augusti ett underskott för helåret 2023 på 60 mnkr. Förvaltningen har inte lyckats anpassa bemanningen till årets budgetram som, till skillnad från föregående år, inte omfattar de tillfälliga statsbidrag som funnits under pandemi-perioden. Förvaltningen behöver arbeta med kortsiktiga åtgärder parallellt med mer långsiktiga åtgärder som handlar om organisation, styrning och ledning för att skapa en hållbar skolstruktur.

I enlighet med gällande regler för god ekonomisk hushållning förbereds nu förslag på åtgärder för nämnden att besluta om. Att så fort som möjligt anpassa bemanningen inom

utbildningsområdena är nödvändigt, inte minst för att möta de ekonomiska ramarna för nästkommande år. I ärendet beskrivs att tidigare åtgärdsplaner inte har haft avsedd effekt. Det innebär att åtgärder under årets sista månader behöver bli än mer kraftfulla eftersom ett större underskott ska hämtas hem under kortare tid.

Bedömning ur ekologisk dimension

I ärendet beskrivs arbetet med två uppdrag från kommunfullmäktige inom den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Till följd av den ekonomiska uppföljningen per augusti kommer ett omfattande åtgärdsarbete att verkställas inom många skolområden där bemanningen överstiger budgeterad nivå. Förvaltningen bedömer att viss anpassning kan ske genom naturliga avgångar och att tidsbegränsade anställningar löper ut. Det går inte att utesluta att åtgärdsarbetet på vissa enheter kan medföra en ökad arbetsbelastning för personal. Det kan i sin tur påverka kvaliteten i verksamheten och möjligheten att möta varje elev där den befinner sig i sitt lärande.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 18 september 2023.

Bilagor

1. Delårsrapport augusti 2023 grundskolenämnden
2. Fördjupning kompetensförsörjning
3. Förteckning styrande dokument grundskolenämnden
4. Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom elevhälsan
5. Ledningssystem för hälso- och sjukvård inom Skolfam
6. Resultat och prognos augusti per skolområde

Ärendet

Grundskolenämnden har att besluta om delårsrapport per augusti 2023.

Beskrivning av ärendet

I delårsrapporten beskrivs den viktigaste utvecklingen utifrån ekonomi, personal, samt verksamhetens utveckling under det första kvartalet 2023.

Styrinformation till nämnden

I avsnittet styrinformation till nämnden beskrivs information som nämnden behöver känna till som huvudman för förvaltningens skolor samt ansvarig hemkommun. Det innefattar bland annat information utifrån det systematiska kvalitetsarbetet, ekonomistyrning, intern kontroll, utveckling av lokalfrågor och kapacitet samt uppföljning av nämndens verksamhetsplan och politiska uppdrag.

Uppföljningen inom det systematiska kvalitetsarbetet fokuserar på elevers förutsättningar för lärande och resultat utifrån läroplansområdena *Kunskaper, Normer och värden* samt *Betyg och bedömning*. Uppföljningen innefattar bland annat kunskapsresultat och betyg, resultat från den regiongemensamma elevenkäten men också kvalitativa datakällor som sammanställning av inkomna klagomål på utbildningen, anmälda kränkningar och tillsynsärenden.

Ekonomisk uppföljning

Ekonomiskt resultat under perioden januari till augusti uppgår till minus 29,5 mnkr, vilket innebär att förvaltningen inte har en ekonomi i balans. Jämfört med samma period föregående år, har förvaltningen en nettokostnadsutveckling på 9,4 procent. Förvaltningen lämnar en negativ prognos på 60 mnkr för helår 2023. Prognosen bygger på att förvaltningen kompenseras för investeringsrelaterade driftskostnader och kostnader för sommarlovskort. Den främsta anledningen till avvikelsen är att bemanning har varit för hög i förhållande till budget. Därmed behöver åtgärderna som genomförs under årets sista månader bli än mer kraftfulla.

Politiska uppdrag

Förvaltningen föreslår nämnden att avsluta sju uppdrag från fullmäktige och fyra nämnduppdrag.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning